

УДК 342.922

DOI https://doi.org/10.32782/galician_studies/law-2023-4-10**Мельник Тетяна Миколаївна,**

викладач юридичних дисциплін

Галицького фахового коледжу імені В'ячеслава Чорновола

ORCID ID: 0009-0001-3009-0014

ДО ПИТАННЯ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Стаття присвячена дослідженню питання превентивної діяльності Національної поліції України в умовах дії правового режиму воєнного стану. Звертається увага на те, що одним із першочергових завдань держави щодо зміцнення законності та правопорядку, виступає профілактика правопорушень. Особливо важливими стають заходи, які допомагають урятувати життя цивільних, зокрема, й на територіях, де відбуваються активні бойові дії. Стає цілком очевидно, що превентивна діяльність Національної поліції як основа її діяльності є надзвичайно важливою.

Акцент робиться на тому, що з моменту введення правового режиму воєнного стану в національному законодавстві відбуваються значні зміни, які зумовлені ним. Зокрема, 21 березня 2023 року було прийнято Закон України № 3000-ІХ «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законів України щодо врегулювання окремих питань діяльності Національної поліції України під час дії воєнного стану» та Закон України № 2123-ІХ «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану» від 15 березня 2022 року.

Досліджуються основні превентивні заходи, які частіше за інші застосовуються у період дії правового режиму воєнного стану. Звертається увага на те, що на сьогоднішній день, доки діє правовий режим воєнного стану, актуальним залишається питання проникнення до житла/іншого володіння особи під час комендантської години.

Наголос робиться на те, що всі без винятку превентивні заходи, котрі застосовуються поліцейськими при здійсненні їх повноважень, є надзвичайно важливими та досить часто доповнюють одне одного. Превентивна діяльність Національної поліції України спрямована на запобігання як адміністративним, так й кримінальним правопорушенням, що, своєю чергою, у майбутньому допомагає усунути негативні наслідки протиправних діянь.

Ключові слова: воєнний стан, превенція, загальна превенція, приватна превенція, превентивна діяльність, Національна поліція, превентивні заходи, перевірка документів, опитування особи, поверхнева перевірка і огляд, зупинка транспортного засобу, проникнення до житла/іншого володіння особи, комендантська година.

Melnyk T. M. On the issue of preventive activities of the national police under the conditions of the legal regime of the martial state

The article is devoted to the study of the issue of preventive activities of the National Police of Ukraine under the conditions of the legal regime of martial law. Attention is drawn to the fact that one of the primary tasks of the state in strengthening law and order is crime prevention. Measures that help save the lives of civilians become especially important, in particular, in areas where active hostilities are taking place. It becomes quite obvious that the preventive activity of the National Police as the basis of its activity is extremely important.

Emphasis is placed on the fact that since the introduction of the legal regime of martial law, significant changes have taken place in the national legislation, which are caused by it. In particular, on March 21, 2023, Law of Ukraine No. 3000-IX "On Amendments to the Code of Ukraine on Administrative Offenses, the Criminal Code of Ukraine and other laws of Ukraine regarding the regulation of certain issues of the National Police of Ukraine during martial law" and Law of Ukraine No. 2123-IX "On Amendments to the Laws of Ukraine "On the National Police" and "On the Disciplinary Statute of the National Police of Ukraine" for the purpose of optimizing police activities, including during martial law" dated March 15, 2022.

The main preventive measures, which are applied more often than others during the legal regime of martial law, are studied. Attention is drawn to the fact that today, as long as the legal regime of martial law is in effect, the issue of breaking into a person's home/other property during curfew remains relevant.

Emphasis is placed on the fact that all preventive measures, without exception, which are used by police officers in the exercise of their powers, are extremely important and quite often complement each other. The preventive activities of the National Police of Ukraine are aimed at preventing both administrative and criminal offenses, which, in turn, helps to eliminate the negative consequences of illegal actions in the future.

Key words: martial law, prevention, general prevention, private prevention, preventive action, National Police, preventive measures, document check, personal interview, surface check and search, vehicle stop, entry into a person's home/other property, curfew.

Актуальність проблеми. Ось уже майже два роки, як українське суспільство переживає повномасштабне російське вторгнення на українські землі. Нагадаємо, що розпочавши «спеціальну військову операцію» з метою захоплення української території, 24 лютого 2022 року російські війська різко загострили існуючий на той момент російсько-український конфлікт. Цей день став найстрашнішим днем в українській історії XXI століття. Щодня, щохвилини країна-агресор бомбардує села та міста України, безжально вбиває цивільне населення, і при цьому стверджує, що проводить «спецоперацію із демілітаризації та денацифікації». Хронічний стрес, виснаження, втома, невпевненість, безпорадність та розгубленість – ось що відчуває кожен українець вже майже два роки.

А тому вбачається, що одним із першочергових завдань держави щодо зміцнення законності та правопорядку, виступає профілактика правопорушень. Особливо важливими стають заходи, які допомагають урятувати життя цивільних, зокрема, й на територіях, де відбуваються активні бойові дії. Введення воєнного стану передбачає ряд повноважень для певного кола посадових осіб, що стосуються в тому числі й врегулювання превентивної діяльності Національної поліції, що обумовлено необхідністю реагування на безпекові виклики воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику адміністративної діяльності Національної поліції, у тому числі й превентивної/профілактичної, в умовах воєнного стану досліджували Гіденко Є.С., Голуб М.В., Дитрик Р.В., Мельник Т.М., Радзівон С.М., Шпиталенко Г.А. та інші. Зазначимо, що предметом нашого дослідження вже ставали деякі превентивні заходи, що застосовуються поліцейськими в їх щоденній професійній превентивній діяльності в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні [1; 2; 3].

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах воєнного стану діяльність Національної поліції визначається чинним національним законодавством. Це, насамперед, Конституція України [4], Закон України «Про Національну поліцію» (надалі – Закон про поліцію) [5], Закон України «Про правовий режим воєнного стану» (надалі – Закон про воєнний стан) [6]. Слід зазначити, що 21 березня 2023 року було прийнято Закон України № 3000-IX «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законів України щодо врегулювання окремих питань діяльності Національної поліції України під час дії воєнного стану» [7] та Закон України № 2123-IX «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану» від 15 березня 2022 року [8]. Цими законами нормотворці суттєво розширили повноваження поліцейських під час дії воєнного стану, у тому й числі, щодо здійснення ними превентивної діяльності.

Слово «превенція» у перекладі з латинської «*prevention*» означає «попереджаю». Тобто, це – попередження/запобігання адміністративним та кримінальним правопорушенням. Так, учені-адміністративісти переконані, що превентивна діяльність поліцейських здійснюється ними в процесі профілактики/запобігання вчиненню правопорушень, у ході реалізації профілактичного контролю щодо дотримання законних вимог та інших нормативно-правових актів стосовно дітей, забезпечення безпеки дорожнього руху, охорони прав/свобод людини, інтересів суспільства/держави, протидії злочинності, організації роботи дозвільної системи, запобігання та припинення насильства в сім'ї тощо [9, с. 106].

У юридичній науці прийнято виділяти наступні види превенції: загальна та приватна. Перша/загальна превенція стосується попередження скоєння правопорушень другими особами. Для прикладу, це попередження скоєння кримінальних правопорушень громадянами, котрі схильні до протиправних учинків. Друга/приватна превенція означає профілактику/попередження скоєння нових кримінальних правопорушень особами, котрі вже учинили будь-які правопорушення [10, с.190]. Звідси стає цілком очевидно, що превентивна діяльність Національної поліції як основа її діяльності є надзвичайно важливою. Бандурка О.М. зазначає, що перелік превентивних заходів поліцією не обмежується, він є доволі невичерпним та необмеженим [9, с. 106].

Проте, чинний Закон про поліцію у частині 1 статті 31 наводить саме вичерпний перелік превентивних заходів. Так, до них законодавець відносить:

- 1) перевірку документів особи;
- 2) опитування особи;
- 3) поверхневу перевірку і огляд;
- 4) зупинення транспортного засобу;
- 5) вимогу залишити місце і обмеження доступу до визначеної території;

- б) обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю;
- 7) проникнення до житла чи іншого володіння особи;
- 8) перевірку дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ;
- 9) застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису;
- 10) перевірку дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб;
- 11) поліцейське піклування [5].

Проаналізуємо ті з них, які частіше за інші застосовуються у період дії правового режиму воєнного стану. Оскільки перший превентивний захід – перевірка документів – вже був предметом нашого дослідження, то детально на ньому зупинятися не будемо. Тут варто зазначити, що він регулюється ст. 32 Закону про поліцію, яка передбачає, що: «Поліцейський має право вимагати в особи пред'явлення нею документів, що посвідчують особу, та/або документів, що підтверджують відповідне право особи, у спосіб, який дає можливість поліцейському прочитати та зафіксувати дані, що містяться в документах, у таких випадках:

- 1) якщо особа володіє зовнішніми ознаками, схожими на зовнішні ознаки особи, яка перебуває в розшуку, або безвісно зниклої особи, або самовільно залишила місце для утримання військовопозбавлених;
- 2) якщо існує достатньо підстав вважати, що особа вчинила або має намір вчинити правопорушення;
- 3) якщо особа перебуває на території чи об'єкті із спеціальним режимом або в місці здійснення спеціального поліцейського контролю;
- 4) якщо в особі є зброя, боєприпаси, наркотичні засоби та інші речі, обіг яких обмежений або заборонений, або для зберігання, використання чи перевезення яких потрібен дозвіл, якщо встановити такі права іншим чином неможливо;
- 5) якщо особа перебуває в місці вчинення правопорушення або дорожньо-транспортної пригоди, іншої надзвичайної події;
- б) якщо зовнішні ознаки особи чи транспортного засобу або дії особи дають достатні підстави вважати, що особа причетна до вчинення правопорушення, транспортний засіб може бути знаряддям чи об'єктом вчинення правопорушення» [5].

Проте, що стосується застосування даного превентивного заходу у період воєнного стану, то тут слід відмітити, що проводиться він «поліцейськими або спеціально уповноваженими на те особами, котрі призначаються наказом коменданта на період введення воєнного стану. Для проведення даного заходу обов'язково має бути присутня правова підстава, за відсутності якої громадянин не зобов'язаний пред'являти документ, що посвідчує його особу. При відсутності у особи потрібного документу, ні військовослужбовці, ні працівники територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки не мають права її затримувати, оскільки даним правом володіють виключно поліцейські» [1, с. 169].

Щодо опитування особи, то ст. 33 Закону про поліцію не зазнала змін. Так, відповідно до частини першої даної статті «Поліцейський може опитати особу, якщо існує достатньо підстав вважати, що вона володіє інформацією, необхідною для виконання поліцейських повноважень» [5].

Опитування особи виступає способом одержання поліцейським інформації через постановку особі усно/письмово питань із метою її (інформації) одержання, що є необхідним для виконання поліцейських повноважень. Варто зазначити, що зміст даного превентивного заходу включає наступні елементи:

- він не виступає процесуальною діяльністю зі збору інформації;
- він здійснюється поліцейським під час виконання своїх службових обов'язків;
- він полягає у безпосередньому спілкуванні поліцейського з особою/особами, котра/котрі може/можуть володіти інформацією, що є необхідною для виконання його повноважень;
- результати опитування особи/осіб підлягають подальшому документальному оформленню.

Не варто забувати про те, що опитування особи є добровільним заходом, а тому особа вправі відмовитися від надання інформації (ч. 2 ст. 33 Закону про поліцію). Не можна забувати поліцейському й про ст. 63 Конституції України, з якою він зобов'язаний ознайомити особу перед її опитуванням: «Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом» [4].

Якщо в опитуваного немає бажання відповідати на питання поліцейського, то, як слушно зауважує Кириченко В.О., останньому варто зацікавити його, торкнувшись його життєвих потреб. При цьому, насамперед, доцільно використати потреби людини у: «спілкуванні, самозбереженні, престижі, забезпеченні публічного порядку та безпеки громадян, протидії правопорушенням» [11, с. 22].

Що ж стосується опитування неповнолітнього, то воно можливе лише в присутності батьків/одного з них, іншого законного представника/педагога.

Поверхнева перевірка і огляд теж вже були предметом наших досліджень, але зупинимося на наступних важливих моментах. Відповідно до ч. 5 ст. 34 Закону про поліцію поверхнева перевірка речі/транспортного засобу являється «здійсненням візуального огляду речі та/або транспортного засобу або візуального огляду салону та багажника транспортного засобу» [5]. Більш того, цей захід урегульовується Порядком перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану [12], відповідно до якого право на проведення поверхневої перевірки речей/транспортних засобів, багажу та вантажів, надано відповідним уповноваженим особам Національної поліції України, Служби безпеки України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, Державної міграційної служби України, Державної митної служби України та Збройних Сил України, які визначені в наказі коменданта [2, с. 281].

Даний превентивний захід урегульовується і п. 7 ч. 1 ст. 8 Закону про воєнний стан, а саме, за необхідності проводити огляд речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян, за винятком обмежень, встановлених Конституцією України» [6].

Зазначимо, що при проведенні поверхневої перевірки транспортного засобу уповноважена на те особа вправі вимагати від водія відкрити кришку багажника/двері салону, а останній, у свою чергу, зобов'язаний самостійно показати вміст особистих речей/транспортного засобу. Александров М. та Приходько В. доречно відмічають, що в разі «підозри на блокування можуть перевірити телефон, фотоапарат, відео щодо зйомки заборонених об'єктів. Якщо встановлено, що зйомка велася, їх можуть забрати. Автомобілістам, в умовах воєнного стану, тимчасово заборонено використовувати відео реєстратори на дорогах» [13, с. 109].

Щодо додержання права на приватність, то правники-практики зазначають, що через введення воєнного стану, воно може опинитися під загрозою. Як от приміром, зміни, котрі вніс законотворюєць до чинного національного законодавства, стосуються й огляду телефону/інших електронних пристроїв через можливе несанкціоноване поширення інформації стосовно переміщення зброї, Збройних Сил України, інших військових формувань. Так, Закон України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо підвищення ефективності досудового розслідування «за гарячими слідами» та протидії кібератакам» [14] суттєво розширив право поліцейських на доступ до електронних пристроїв. Юристи наголошують, що за цим законом «слідчі чи прокурори можуть отримати доступ до комп'ютерів чи телефонів не чекаючи на дозвіл суду. На час воєнного чи надзвичайного стану тимчасовий доступ до речей та інформації погоджуватиме прокурор» [15].

Досить поширеним у повсякденному житті пересічних водіїв є застосування до них працівниками поліції зупинення транспортного засобу. Даний превентивний захід регулюється ст. 35 Закону про поліцію, відповідно до частини першої якої законодавець передбачив вичерпний перелік підстав для його застосування:

- «1) якщо водій порушив Правила дорожнього руху;
- 2) якщо є очевидні ознаки, що свідчать про технічну несправність транспортного засобу;
- 3) якщо є інформація, що свідчить про причетність водія або пасажирів транспортного засобу до вчинення дорожньо-транспортної пригоди, кримінального чи адміністративного правопорушення, або якщо є інформація, що свідчить про те, що транспортний засіб чи вантаж можуть бути об'єктом чи знаряддям учинення дорожньо-транспортної пригоди, кримінального чи адміністративного правопорушення;
- 4) якщо транспортний засіб перебуває в розшуку;
- 5) якщо необхідно здійснити опитування водія чи пасажирів про обставини вчинення дорожньо-транспортної пригоди, кримінального чи адміністративного правопорушення, свідками якого вони є або могли бути;

б) якщо необхідно залучити водія транспортного засобу до надання допомоги іншим учасникам дорожнього руху або поліцейським або як свідка під час оформлення протоколів про адміністративні правопорушення чи матеріалів дорожньо-транспортних пригод;

7) якщо уповноважений орган державної влади прийняв рішення про обмеження чи заборону руху;

8) якщо спосіб закріплення вантажу на транспортному засобі створює небезпеку для інших учасників дорожнього руху;

9) порушення порядку визначення і використання на транспортному засобі спеціальних світлових або звукових сигнальних пристроїв;

10) якщо зупинка транспортного засобу, який зареєстрований в іншій країні, здійснюється з метою виявлення його передачі у володіння, користування або розпорядження особам, які не ввозили такий транспортний засіб на митну територію України або не поміщували в митний режим транзиту;

11) якщо є наявна інформація, яка свідчить про те, що водій або пасажир транспортного засобу є особою, яка самовільно залишила місце для утримання військовополонених» [5].

Варто відмітити, що у рамках забезпечення прав/свобод людини/громадянина, зупинення транспортного засобу буде законним у тому випадку, коли він чітко буде визначений законом і в певній ситуації являється необхідним, тобто, якщо для виконання поліцейських повноважень неможливо застосувати інший захід або ж його застосування буде менш ефективним/неефективним. Під час проведення даного запобіжного заходу поліція зобов'язана обов'язково повідомити водія про причину застосування цього заходу до нього, а також довести до його відома чинні нормативно-правові акти, на підставі яких даний захід застосовується.

Пилипів Р.М. робить наголос на те, що доведення до відома водія нормативно-правового акту, на підставі якого застосовується зупинка транспортного засобу, є ні чим іншим, як посиленням на законодавчу норму, яка цей захід передбачає, а іноді працівникам поліції необхідно додатково повідомити громадянина про орієнтування щодо розшукуваної особи/транспортного засобу, рішення уповноваженого органу державної влади, який вирішив обмежити/заборонити рух транспорту тощо [16, с. 87]. Проте, у будь-якому випадку, патрульний поліцейський обов'язково повинен повідомити водієві причину його зупинки (ч. 3 ст. 35 Закону про поліцію).

Режим воєнного стану є особливим, адже тимчасово можна обмежувати конституційні права/свободи людини/громадянина, зокрема, й їх права на недоторканість житла. Проникнення до житла/іншого володіння особи законодавчих змін не зазнав і на сьогоднішній день регулюється ст. 38 Закону про поліцію, відповідно до якої таке проникнення поліцейськими без вмотивованого рішення суду може бути застосовано лише у невідкладних випадках, зокрема: 1) коли під час надзвичайних ситуацій необхідно врятувати життя людей та цінне майно; 2) коли безпосередньо переслідуються особи, підозрювані у скоєнні кримінального правопорушення; 3) коли необхідно припинити злочин, що загрожує життю осіб, котрі знаходяться в житлі/іншому володінні [3, с. 173].

На сьогоднішній день, доки діє правовий режим воєнного стану, актуальним залишається питання проникнення до житла/іншого володіння особи під час комендантської години. Комендантська година – це заборона перебування людей у визначений час на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень [17]. Якщо звернутися до п. 16 Порядку здійснення заходів під час запровадження комендантської години та встановлення спеціального режиму світломаскування в окремих місцевостях, де введено воєнний стан, то там зазначено, що патруль на території, де запроваджено комендантську годину й встановлено спеціальний режим світломаскування, в установленому законодавством порядку наділяють спеціальними правами, серед яких й «входити (проникати) на територію та у приміщення підприємств, установ і організацій, у житлові та інші приміщення, на земельні ділянки, що належать особам, під час припинення кримінального правопорушення та в разі переслідування осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, якщо зволікання може створити реальну загрозу життю чи здоров'ю осіб [18].

Висновки і перспективи подальших досліджень. На завершення вбачається за доцільне наголосити, що всі без винятку превентивні заходи, котрі застосовуються поліцейськими при здійсненні їх повноважень, є надзвичайно важливими та досить часто доповнюють одне одного. Без сумніву, превентивна діяльність Національної поліції України спрямована на запобігання як адміністративним, так й кримінальним правопорушенням, що, своєю чергою, у майбутньому допомагає усунути негативні наслідки протиправних діянь. Слід ще раз зацентрувати увагу на тому, що майже два роки українське

суспільство живе у період війни. Аби зберегти життя кожного українця, аби мати змогу виявляти диверсійні/ворожі групи, в нашій країні постійно вносяться зміни до чинного законодавства, розширюються повноваження правоохоронних органів. Кожному українському громадянину, навіть попри те, що суспільство стало особливо вразливим через бойові дії на території України, з представниками саме правоохоронних органів варто поводитися чемно, з повагою ставитись до їх вимушених вимог/прохань, тим самим, допомагаючи їм сумлінно/відповідально виконувати покладені на них обов'язки, які не так просто реалізувати у складній реальності воєнного часу.

Література

1. Мельник Т. Перевірка документів особи в умовах дії правового режиму воєнного стану. *III Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні питання превентивної діяльності підрозділів Національної поліції України»*. Кропивницький. 28 квітня 2023 року. С. 167–171. URL: https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/06/zbirnyk_28_04_2023_aktualni_pytannya_preventyvnoyi_diyalnosti.pdf
2. Мельник Т.М. Поверхнева перевірка речі або транспортного засобу в умовах дії правового режиму воєнного стану. *VII Міжнародна науково-практична конференція «Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід»*. Тернопіль. 28 квітня 2023 року. С. 283–286. URL: <http://surl.li/orktw>
3. Мельник Т.М. Проникнення до житла або іншого володіння особи в умовах дії правового режиму воєнного стану. *Всеукраїнська науково-практична конференція до Дня науки та 30-річчя Національної академії правових наук України «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених»*. Київ. 18 травня 2023 року. С. 172–176. URL: https://ndi.academy/wp-content/uploads/KRC_conf-Aktualni-pytannya_traven_2023.pdf
4. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 11. ст. 143. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 40-41, ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#top>
6. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 28, ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#top>
7. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законів України щодо врегулювання окремих питань діяльності Національної поліції України під час дії воєнного стану: Закон України від 21 березня 2023 року № 3000-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3000-20#n30>
8. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану: Закон України від 15 березня 2022 року № 2123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#Text>
9. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Бандурки ; О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, С. М. Князев та ін. ; передм. О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 106 с.
10. Дідик Н.І. Превентивні функції в діяльності патрульної поліції. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*, 2016. С. 188–194.
11. Кириченко В.О. Опитування особи поліцейським: теоретико-прикладний аспект. *Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (ВНПЗ ДГУ, 30.11.2022)*. С. 20–24. URL: <http://info.dgu.edu.ua/bitstream/123456789/726/1/%D0%9A%D0%B8%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%92.%D0%9E..pdf>
12. Порядок перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1456. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1456-2021-%D0%BF#Text>
13. Приходько В., Александров М. Особливості адміністративно-правової профілактики дорожньо-транспортних пригод в умовах воєнного стану. *Юридичний вісник*. 2022. № 3. С. 106–113. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v3_2022/3_2022.pdf#page=106
14. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо підвищення ефективності досудового розслідування «за гарячими слідами» та протидії кібератакам: Закон України від 15 березня 2022 року № 2137-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2137-%D0%86%D0%A5#top>
15. Воюта Д. Огляд телефону в умовах воєнного стану: рекомендації громадянам. *Центр демократії та верховенства права*. 31 жовтня 2022 року. URL: <https://cedem.org.ua/consultations/oglyad-telefonu-v-umovah-voennogo-stanu-rekomendatsiyi-gromadyanam/>
16. Пилипів Р.М. Проблеми застосування поліцейських заходів під час нагляду за дорожнім рухом. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2017. № 2 (77). С. 81–88.

17. Висоцький В.М., Походжай Ю.М. Правовий режим комендантської години в умовах воєнного стану. С. 77–80. URL: <http://www.ndekc.lviv.ua/pdf/176.pdf#page=77>

18. Порядок здійснення заходів під час запровадження комендантської години та встановлення спеціального режиму світломаскування в окремих місцевостях, де введено воєнний стан : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 8 липня 2020 р. № 573. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573-2020-%D0%BF#Text>

References

1. Melnyk, T. (2023). Perevirka dokumentiv osoby v umovakh diyi pravovoho rezhymu voyennoho stanu [Verification of a person's documents under the conditions of the legal regime of martial law]. *3rd All-Ukrainian scientific and practical conference "Actual issues of preventive activity of units of the National Police of Ukraine"*. Kropyvnytskyi. P. 167–171. Retrieved from: https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/06/zbirnyk_28_04_2023_aktualni_pytannya_preventyvnoyi_diyalnosti.pdf [in Ukrainian]
2. Melnyk, T.M. (2023). Poverkhneva perevirka rechi abo transportnoho zasobu v umovakh diyi pravovoho rezhymu voyennoho stanu [Surface inspection of a thing or a vehicle under the conditions of the legal regime of martial law]. *VII International scientific and practical conference "Ukraine in the conditions of reforming the legal system: modern realities and international experience"*. Ternopil. P. 283–286. Retrieved from: <http://surl.li/orktw> [in Ukrainian]
3. Melnyk, T.M. (2023). Pronyknennya do zhytla abo inshoho volodinnya osoby v umovakh diyi pravovoho rezhymu voyennoho stanu [Penetration into the home or other property of a person under the conditions of the legal regime of martial law]. *All-Ukrainian scientific and practical conference for the Day of Science and the 30th anniversary of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine "Actual issues of legal science in the research of young scientists"*. Kyiv. P. 172–176. Retrieved from: https://ndi.academy/wp-content/uploads/KRC_conf-Aktualni-pytannya_traven_2023.pdf [in Ukrainian]
4. Verkhovna Rada of Ukraine (2016). Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28 chervnia 1996 r. № 254к/96-ВР (u redaktsii vid 30 veresnia 2016 r.) [Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of June 28, 1996 № 254к/96-ВР (in the edition of September 30, 2016)]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> [in Ukrainian]
5. Pro Natsional'nu politsiyu: Zakon Ukrayiny vid 02 lypnya 2015 roku № 580-VIII. Vidomosti Verkhovnoyi Rady (VVR), 2015, № 40–41, st. 379 [On the National Police: Law of Ukraine dated July 2, 2015 No. 580-VIII. Bulletin of the Verkhovna Rada (VVR), 2015, No. 40–41, Art. 379]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#top> [in Ukrainian]
6. Pro pravovyy rezhym voyennoho stanu: Zakon Ukrayiny vid 12 travnya 2015 roku № 389-VIII. Vidomosti Verkhovnoyi Rady (VVR), 2015, № 28, st. 250 [On the legal regime of martial law: Law of Ukraine dated May 12, 2015 No. 389-VIII. Information of the Verkhovna Rada (VVR), 2015, No. 28, Art. 250]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#top> [in Ukrainian]
7. Pro vnesennya zmin do Kodeksu Ukrayiny pro administratyvni pravoporushennya, Kryminal'noho kodeksu Ukrayiny ta inshykh zakoniv Ukrayiny shchodo vrehulyuvannya okremykh pytan' diyal'nosti Natsional'noyi politsiyi Ukrayiny pid chas diyi voyennoho stanu: Zakon Ukrayiny vid 21 bereznya 2023 roku № 3000-IX [On amendments to the Code of Ukraine on Administrative Offenses, the Criminal Code of Ukraine and other laws of Ukraine regarding the regulation of certain issues of the National Police of Ukraine during martial law: Law of Ukraine dated March 21, 2023 No. 3000-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3000-20#n30> [in Ukrainian]
8. Pro vnesennya zmin do zakoniv Ukrayiny "Pro Natsional'nu politsiyu" ta "Pro Dystsyplinarnyy statut Natsional'noyi politsiyi Ukrayiny" z metoyu optymizatsiyi diyal'nosti politsiyi, u tomu chysli pid chas diyi voyennoho stanu: Zakon Ukrayiny vid 15 bereznya 2022 roku № 2123-IX [On making changes to the laws of Ukraine "On the National Police" and "On the Disciplinary Statute of the National Police of Ukraine" in order to optimize police activities, including during martial law: Law of Ukraine dated March 15, 2022 No. 2123-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#Text> [in Ukrainian]
9. Administratyvna diyal'nist' politsiyi u pytannyakh ta vidpovidyakh (2017). [Administrative activities of the police in questions and answers] / za zah. red. O.M. Bandurky ; O.I. Bezpalova, O.V. Dzhafarova, S.M. Knyazyev ta in.; peredm. O. M. Bandurky ; MVS Ukrayiny, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv. 106 s. [in Ukrainian]
10. Didyk, N.I. (2016). Preventyvni funktsiyi v diyal'nosti patrol'noyi politsiyi [Preventive functions in the activities of the patrol police]. *Bulletin of the Luhansk State University of Internal Affairs named after E.O. Didorenko*. P. 188–194.
11. Kirichenko, V.O. Opytuvannya osoby politseys'kym: teoretyko-prykladnyy aspekt [Interviewing a person by a police officer: a theoretical and applied aspect]. *Materials of the 3rd All-Ukrainian scientific and practical conference (VNPZ DSU, 30.11.2022)*. P. 20–24. Retrieved from: <http://info.dgu.edu.ua/bitstream/123456789/726/1/%D0%9A%D0%B8%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%92.%D0%9E..pdf> [in Ukrainian]
12. Poryadok perevirky dokumentiv v osib, ohlyadu rechet, transportnykh zasobiv, bahazhu ta vantazhiv, sluzhbovykh prymishchen' i zhytla hromadyan pid chas zabezpechennya zakhodiv pravovoho rezhymu voyennoho stanu: zatverdzheno postanovoyu Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 29 hrudnya 2021 r. № 1456 [The procedure for checking documents on persons, inspecting things, vehicles, luggage and cargo, office premises and citizens' homes during the provision of measures

of the legal regime of martial law: approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 29, 2021 No. 1456]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1456-2021-%D0%BF#Text> [in Ukrainian]

13. Prykhodko, V., & Aleksandrov, M. (2022). Osoblyvosti administratyvno-pravovoyi profilaktyky dorozhn'o-transportnykh pryhod v umovakh voyennoho stanu [Peculiarities of administrative and legal prevention of traffic accidents under martial law]. *Legal Bulletin*. 3. P. 106–113. Retrieved from: http://yurvisnyk.in.ua/v3_2022/3_2022.pdf#page=106 [in Ukrainian]

14. Pro vnesennya zmin do Kryminal'noho protsesual'noho kodeksu Ukrayiny ta Zakonu Ukrayiny "Pro elektronni komunikatsiyi" shchodo pidvyshchennya efektyvnosti dosudovoho rozsliduvannya "za haryachymy slidamy" ta protydyi kiberatakam: Zakon Ukrayiny vid 15 bereznya 2022 roku № 2137-IX [On amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine and the Law of Ukraine "On Electronic Communications" regarding increasing the effectiveness of pretrial investigation "on hot tracks" and countering cyberattacks: Law of Ukraine dated March 15, 2022 No. 2137-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2137-%D0%86%D0%A5#top> [in Ukrainian]

15. Voyuta, D. (2022). Ohlyad telefonu v umovakh voyennoho stanu: rekomendatsiyi hromadyanam [Phone review under martial law: recommendations to citizens]. *Center for Democracy and Rule of Law*. Retrieved from: <https://cedem.org.ua/consultations/oglyad-telefonu-v-umovah-voyennogo-stanu-rekomendatsiyi-gromadyanam/> [in Ukrainian]

16. Pylypiv, R.M. (2017). Problemy zastosuvannya politseys'kykh zakhodiv pid chas nahlyadu za dorozhnim rukhom [Problems of applying police measures during traffic surveillance]. *Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs*. 2 (77). P. 81–88 [in Ukrainian]

17. Vysotsky, V.M., Pokhodzhai, Y.M. *Pravovyy rezhym komendant-s'koyi hodyny v umovakh voyennoho stanu [Legal regime of curfew under martial law]*. P. 77–80. Retrieved from: <http://www.ndekc.lviv.ua/pdf/176.pdf#page=77> [in Ukrainian].

18. Poryadok zdiysnennya zakhodiv pid chas zaprovadzhennya komendant-s'koyi hodyny ta vstanovlennya spetsial'noho rezhymu svtlomaskuvannya v okremykh mistsevostyakh, de vvedeno voyennyi stan : zatverdzheno postanovoyu Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 8 lypnya 2020 r. № 573 [The procedure for implementing measures during the introduction of curfew and the establishment of a special light masking regime in certain areas where martial law has been imposed: approved by Resolution No. 573 of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 8, 2020]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian]